

Artık Odaklanma Zamanı

12 Haziran Pazar günü, kampanya sürecindeki gerilim ve sert polemik ortamının aksine, çok olgun ve barışçı bir seçim yaşadık. Türkiye, yakın coğrafyasından kendisini olumlu bir biçimde ayırtıran bir demokratik kültür düzeyinde olduğunu bir kez daha kanıtladı. Sonuçlar da, tarafsız gözlemcilerin ve piyasaların beklentilerini doğruladı: Başbakan Erdoğan ve iktidardaki Ak Parti, arka arkaya üçüncü dönemde tek başına ülkenin yönetimiyle görevlendirildi. Üstelik bu başarı, altmış yılı aşkın demokrasi tarihimizde örneği görülmemiş şekilde sürekli bir oy artışı ve seçmen desteği sağlanması gibi çarpıcı bir özellik de taşıyor. Sonuçların sevindirici yanlarından biri yüksek katılım gösteren seçmen çoğunluğunun ülke yönetimi için tercihini net ortaya koyması, diğeri de temel gündem ve acil öncelikler üzerine odaklanmayı geciktiren verimsiz kampanya tartışmalarının geride kalmış olmasıdır.

Seçmen desteğinin sırrı

Aslında sadece bu seçimin değil, geçmişteki seçimlerin de işaret ettiği bir husus, bizdeki hakim seçmen eğiliminin temel karar faktörü olarak ekonomik performans algısını öne çıkardığıdır. Nitekim, sağlık ve toplu konut politikaları gibi genellikle toplumsal desteği çoğalttığı kabul edilen uygulamalarda bir değişiklik olmamasına rağmen 2009 yılındaki yerel seçimlerde gözlenen oy oranı düşüşü, küresel krizin Türk ekonomisine yansıyan olumsuz etkisinden kaynaklanan istikrarsızlık ve durgunluk ortamı ile ilgiliydi. Yani genelde yatırımcıların değerlendirmelerde dikkate aldığı sürdürülebilirlik kaygısı, dolaylı bir şekilde sıradan seçmenin karar sürecinde devreye girmektedir. Daralmanın sadece 2009 yılı ile sınırlı kalması ve ekonominin hızla toparlanması, belli ki seçmenin sarsılan güvenini fazlasıyla telafi etmiştir.

Bu açıdan ısrarla vurguladığımız sadece konjonktür fırsatlarına ve bunun imkan sağladığı düşük faiz/dengeli bütçe başarısına dayalı politika çerçevesinin taşıdığı tehlike büyük önem taşıyor. Yani sadece olumlu ekonomik göstergelerin sürdürülmesi ve muhtemel yeni krizlerden kaçınılması için değil, salt seçmen desteğinin korunması için de ilk bakışta topluma külfet getirecek olsa bile performansın kalıcılığını sağlayacak ve kontrolümüz altındaki performans faktörlerini arttıracak cesur ve kararlı bir eylem programı hazırlanması zorunlu. Arkasındaki desteği hem de çoğaltarak pekiştirmiş bir iktidarın bunu daha rahat bir şekilde yapabileceği açık.

Zaafılar ve katma değer

Yapısal ve kurumsal dönüşümün orta ve uzun vadeye yayılacak sonuçlarının hazırlığını şimdiden hızlandırmak, en az kısa vadeli denge politikaları kadar önemli. Daha önce de belirttik, yükselen yedi ülke arasında yer almak bize yetmemeli, çünkü hem bunun sürekliliği performansımıza bağlı, hem de görmezden geldiğimiz başka uluslararası değerlendirmeler bizi pek de öyle başarılı değil, aksine riskli ve istikrarsız buluyor. Bu açıdan eğitim sistemimizin kalitesi, işgücü verimliliğimiz, uzun vadeli büyüme potansiyelimiz, tarımsal ve sınai üretim yapımız ciddi yetersizlikler taşıyor. Son zamanlarda kamu yönetimin de daha sık sözettiği “iç tasarrufların artırılması” hedefi için gerekli yüksek katma değer üretiminin nasıl sağlanacağı, dış ticaret açığını ve cari açığı düşünecek bir modelin nasıl kurulacağı, çok boyutlu ve kapsamlı bir yanıtla ihtiyaç duyuyor.

Bu yanıtın parçalarından biri olduğu geç de olsa anlaşılan Arge yatırımlarında sıradışı bir sıçrama yapmak, dünyadaki başarı örneklerinde genellikle sanayi ve üniversite arasında işbirliği ile mümkün oluyor. Bizde ise hem sanayi, hem üniversite yapısal zafiyetler taşıdığı için bu işbirliği verimli bir şekilde hayata geçmiyor. Bir yandan meslek odalarının ve sivil toplum kuruluşlarının, öte yandan kamu otoritesinin (kalkınma ajansları vb. mekanizmalar yardımıyla) bu potansiyeli canlandırması şart.

Sıra idari istikrarda

Üretim ve büyüme dinamiklerinde köklü bir dönüşüm tabii ki zamana bağlı. Ancak daha kısa vadede de yapılacak ve küresel sistem içinde kırılabilirliğimizi azaltıp esnekliğimizi arttıracak pek çok şey var. Sözcüleri hem dış ticaret açığını düşürecek, hem de iş gücü verimliliğini arttıracak doğrudan yatırım girişlerini üç yıl önceki yüksek düzeyine çıkaracak bir başarı/güven algısı yaratmalıyız. Bu da halkın sağladığı siyasi istikrara, başta hukuk güvencesi ve bürokratik saydamlık olmak üzere idari istikrar unsurlarını ilave etmek ile başlar.

Büyümekten vazgeçmeyeceğimize göre seçim morali ile işe koyulmalıyız.